

10 lat Oddziału PAN w Lublinie

Oddziały Polskiej Akademii Nauk są jej reprezentantami przy znajdujących się poza Warszawą ośrodkach badań naukowych i uniwersyteckiej edukacji. Pełnią na terenie określonych regionów kraju funkcje inspirujące i integrujące, zgodnie z misją Polskiej Akademii Nauk. Rozwijają zatem wymianę myśli w ramach tworzonych komisji specjalistycznych. Organizują sympozja i konferencje dotyczące tematyki globalnej, krajowej, jak również o znaczeniu lokalnym, z uwzględnieniem inicjowania i współtworzenia ze strony miejscowego środowiska naukowego postępu społeczno gospodarczego. Uczestniczą też w popularyzacji osiągnięć naukowych. Reasumując, intensyfikują realizację zadań Akademii w kraju i we współpracy z zagranicą, zwłaszcza w regionach graniczących z sąsiednimi państwami.

Do 1997 r. powołane zostały oddziały PAN w Krakowie, Gdańsku, Katowicach, Łodzi, Poznaniu i Wrocławiu.

W związku z brakiem Oddziału w Lublinie członkowie PAN z Lublina i Puław: Jan Gliński, Jan Kisiński, Mieczysław Krapiec, Zbigniew Lorkiewicz, Leszek Malicki, Stanisław Nawrocki, Bohdan Rodkiewicz i Marian Truszczyński należeli do Oddziału PAN w Krakowie.

Biorąc pod uwagę odległość i uciążliwość kontaktów, a częściowo też odrębną specyfikę oraz przede wszystkim wzrastające znaczenie badań naukowych i edukacji ośrodka lubelsko-puławskiego, członkowie PAN podjęli w latach 90-tych kolejną próbę powołania Oddziału PAN w Lublinie. Dodać bowiem należy, że starania wcześniejsze, z lat siedemdziesiątych, którym patronował wybitny okulista lubelski, członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, prof. Tadeusz Krwawicz, nie zakończyły się powodzeniem.

Zatem 15 maja 1995 r. wystosowane zostało do prezesa PAN pismo w sprawie zorganizowania Oddziału w Lublinie, które podpisali wcześniej wymienieni członkowie Polskiej Akademii Nauk ośrodka lubelsko-puławskiego. W efekcie na posiedzeniu Prezydium PAN (9 października 1995 r.) podjęta została dyskusja dotycząca ewentualnego utworzenia Oddziału. Zgodnie z protokołem z tego posiedzenia, będąc członkiem Prezydium PAN, przedstawiłem zebranym lubelsko-puławski region jako prężny ośrodek naukowy, w skład którego wchodzi: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i Katolicki Uniwersytet Lubelski, Politechnika Lubelska, Akademia Medyczna i Akademia Rolnicza, Państwowy Instytut Weterynaryjny, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Instytut Nawozów Sztucznych, Instytut Medycyny Wsi i Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, a także duża placówka naukowo-badawcza Polskiej Akademii Nauk jaką jest

Instytut Agrofizyki imienia Bohdana Dobrzańskiego. Informowałem, że w wymienionych instytucjach prowadzone są badania z zakresu nauk humanistycznych i ścisłych, nauk biologicznych, medycznych, weterynaryjnych i rolniczych o dużej, uznanej w skali międzynarodowej, wartości poznawczej i aplikacyjnej. Wypowiedź ta stanowiła uzasadnienie do powołania Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie. Nim jednak decyzja została podjęta, sprawa wracała jeszcze kilkakrotnie na posiedzenia Prezydium PAN w latach następnych.

Zasadnicze znaczenie dla decyzji o powołaniu Oddziału PAN w Lublinie miało wyjazdowe posiedzenie Prezydium PAN, które odbyło się 5 maja 1997 r. w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, przy Placu Litewskim 2.

W posiedzeniu wzięło udział 18 członków Prezydium PAN, czołowi przedstawiciele lubelskiego i puławskiego środowiska naukowego, wojewoda lubelski i prezydent Lublina. Wojewoda w swym wystąpieniu stwierdził, że inicjatywa powołania Oddziału PAN wychodzi naprzeciw aspiracjom Lublina w zakresie rozwoju miasta i regionu, którego nie uda się osiągnąć bez udziału prężnego środowiska naukowego. Głos zabrali następnie prezes PAN, prof. Leszek Kuźnicki i prof. Edmund Prost, prezes Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. W kolejności jako wiceprezes PAN przedstawiłem wykład pt. *Nauki rolnicze i biologiczne w lubelsko-puławskim ośrodku naukowym*. Drugi wykład został wygłoszony przez członka rzeczywistego PAN, ks. prof. Mieczysława Krapca pt. *Ogólny potencjał nauk humanistycznych w środowisku Lublina*. Oba wystąpienia miały na celu prezentację osiągnięć naukowych naszego środowiska o szczególnym znaczeniu poznawczym i aplikacyjnym, w tym o zasięgu ogólnoswiatowym, uzasadniającą wobec członków Prezydium PAN powołanie Oddziału PAN w Lublinie. Przedstawione w dyskusji wypowiedzi członków Prezydium w przeważającej większości popierały ten zamiar.

Jako rezultat posiedzenia Prezydium PAN w Lublinie, Prezes PAN, prof. Leszek Kuźnicki, bardzo życzliwy powołaniu Lubelskiego Oddziału PAN, zdecydował o rekomendowaniu na najbliższej Sesji Zgromadzenia Ogólnego PAN (w dniach 22-23 maja 1997 r.) powołania Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie.

W konsekwencji – po przeprowadzeniu dyskusji i głosowania – na posiedzeniu tym podjęta została Uchwała Nr 1/97 Zgromadzenia Ogólnego PAN z dnia 23 maja 1997 roku, przyjęta następnie na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 15 lipca 1997 roku, o utworzeniu Oddziału PAN w Lublinie.

Oddział Polskiej Akademii Nauk w Lublinie stał się zatem siódmym (po Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Łodzi, Poznaniu i Wrocławiu) i jedynym oddziałem po prawej stronie Wisły.

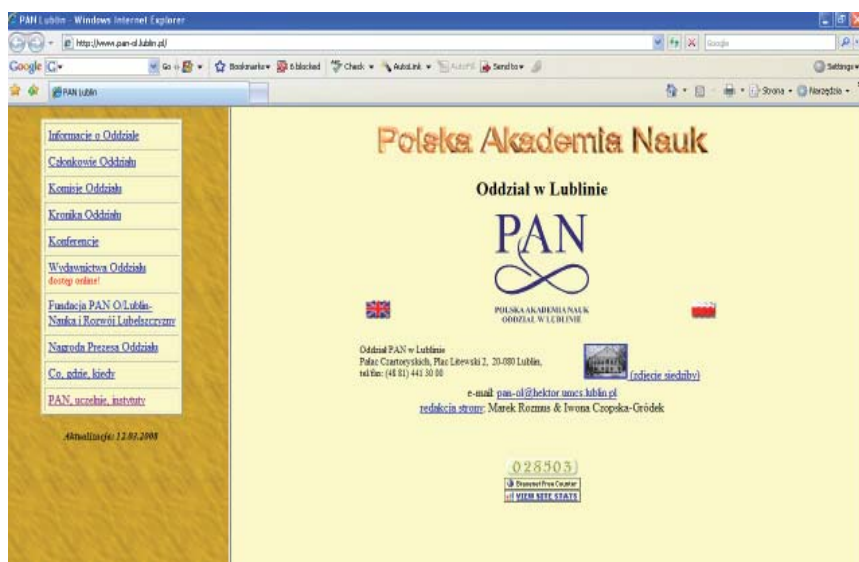
Dzięki przychylności Władz UMCS, Oddział uzyskał w momencie powstania pomieszczenie w budynku Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, przy ul. Akademickiej 19 w Lublinie. Obsługę finansową Oddziału zabezpiecza Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN w Lublinie.

W dniu utworzenia Oddział skupiał 10 członków. Pierwszym prezesem do chwili śmierci (która nastąpiła 6.06.2001) był Zbigniew Lorkiewicz, członek

rzeczywisty PAN, wybitny genetyk i mikrobiolog, a wiceprezesem - Jan Gliński. Członkiem Prezydium był prof. Marian Truszczyński. Kolejnym prezesem został wybrany Jan Gliński, a wiceprezesem – Leszek Malicki. W ciągu 10 lat działalności Oddziału ubyło w sposób naturalny 4 członków (B. Rodkiewicz, L. Malicki, Z. Lorkiewicz, R. Walczak). Aktualnie w Oddziale działa 13 członków, mianowicie: Tomasz Brandyk, Henryk Chołaj, Jan Gliński, Janusz Haman, Jan Kisiński, Mieczysław Krąpiec, Stanisław Nawrocki, Janusz Nowicki, Zygmunt Pejsak, Franciszek Tomczak, Tomasz Trojanowski, Marian Truszczyński, Jan Żmudziński. Obecnie prezesem Oddziału jest prof. Jan Gliński, a funkcję wiceprezesa pełnią ja, natomiast członkiem Prezydium Oddziału jest prof. Tomasz Trojanowski.

Marian Truszczyński

Referat wygłoszony przez prof. dr. hab. Mariana Truszczyńskiego, czł. rzecz. PAN na Sesji Jubileuszowej z okazji 10-lecia Oddziału PAN w Lublinie.

www.pan-ol.lublin.pl